

Zatěžkávací zkouška

Pavla Kodymová

Ještě nedávno jsme byli zvyklí tento výraz spíše spojovat s mosty, které si chceme zachovat a přejeme si, aby nám dobře sloužily i v letech budoucích. Nikdo z nás neočekával, že takovouto, a navíc neohlášenou zkouškou projde v celosvětovém měřítku i profese sociální práce.

V důsledku pandemie COVID-19 byly ze dne na den do vzdělávání i praxe sociálních pracovníků zahrnuty veškeré dostupné komunikační technologie, aby bylo dodrženo nařízené omezení osobního kontaktu. Vzdělávání se přesunulo na on-line platformy a sociální pracovníci v praxi museli za pochodu upravovat a inovovat své léty a zkušenostmi ověřené přístupy včetně posuzování zdravotního rizika i etických důsledků svých rozhodnutí.

Tato situace však ukázala na schopnost sociálních pracovníků rychle reagovat na nečekanou a náhlou změnu. Stejně tak jako umožnila mnohým si kladně odpovědět na otázku starou jako je profese samotná, a to, zda společnost potřebuje investovat do podpory vzdělávání a praxe sociální práce.

Po prvním kroku, který sociální pracovníci v dosud neuzavřeném příběhu učinili, si dovolím říct, že jej zvládli se ctí a společnost ocenila jejich práci. A i když jednou z častých odpovědí na otázku, co by si teď přáli, je se co nejdříve vrátit k původnímu stavu věcí, sami vědí, že to není možné. Není to totiž historicky poprvé, co prochází sociální práce zatěžkávací zkouškou, ať již byly příčinou válečné konflikty, přírodní katastrofy, epidemie či důsledky geopolitických změn. Všechny tyto zkoušky si vždy vynutily drobné či větší proměny profese, které iniciovali právě sociální pracovníci na základě nabytých zkušeností.

Ti současní mají za sebou teprve první krok a mnoho dalších kroků je čeká. Jejich součástí jsou nové výzvy pro vzdělávání, praxi i etiku praxe. A jako každá výzva i tyto jsou spojeny s množstvím otázek začínajících, jak, kdo, kdy. V textech tohoto čísla již můžeme nalézt náznaky prvních odpovědí na některé z kladených otázek. A to nejen v článku Z. Havrdové a J. Majzlíkové „Příspěvek ke strategiím zavádění supervize do nového prostředí“, O. Matouška a T. Matulayové *Přehled pracovních činností sociálních pracovníků jako podklad pro formulování žádoucích výsledků učení*, ale i všech ostatních.

Na prahu jedné takové změny v roce 1948 napsala do Hlídky sociálních pracovníc V. Matušová vzkaz svým kolegyním: „...pracujte tak, jak tato důležitá práce vyžaduje, neměřte čas na hodiny, ale na vykonanou práci, abyste dosáhly uznání své práce, abyste probojovaly další a schůdnější cestu pro ty, jež vás budou následovat.“ Doufám, že nyní, když bylo možné nahlédnout na práci sociálních pracovníků optikou nezkráslenou přežívajícími mýty o nesmlouvavých a dozorujících úřednících, bude nasloucháno i jejich hlasům hájícím své klienty i profesi. To by byla jedna z mála pozitivních změn, kterou by tato bezprecedentní doba mohla přinést.